

9. Körözési tevékenység

A körözési eljárás a körözést elrendelő döntése alapján, a körözési nyilvántartásba történő közvetlen rögzítéssel indul, amely alapján a körözést folytató rendőri szerv a törvényben meghatározott eljárási rendben és szabályok szerint, valamint az intézkedések fogantatásával kísérli meg a felkutatást, azonosítást.¹ A körözés fogalma meghatározható kriminalisztikai, illetve normatív szempontból egyaránt. A körözésre kriminalisztikai nézőpontból az alábbi meghatározás elfogadott: „A körözés az ismeretlen helyen lévő személy vagy tárgy hollétének megállapítására, felkutatására; ismeretlen személy vagy holttest személyazonosságának megállapítására; tárgy azonosítására, illetve hovatartozásának megállapítására irányuló és a felsoroltakhoz kapcsolódó intézkedéseket is magába foglaló tevékenység.”²

Azonban a koronavírus-világjárvány (Covid-19) indokoltta tette a meghatározás további szélesítését, amely szerint meghatározott országok területéről érkező magyar állampolgárok a Magyarországra való belépés során egészségügyi vizsgálaton estek át, és akiknél az egészségügyi vizsgálat során Covid-19-fertőzés gyanúja merült fel, azok hatósági házi karanténba kerültek meghatározott időre.³ E személyeket a rendőrség nyilvántartásba vette, és a hatósági házi karanténra vonatkozó szabályok betartását ellenőrzi. Ennek megfelelően a HERMON Körözési Nyilvántartási Rendszerben így egy új személykörözési okot vezettek be, amelynek célja, hogy támogassa a rendőrség hatósági házi karantén betartásával összefüggő ellenőrzési feladatának végrehajtását. A Körözési Nyilvántartási Rendszer alkalmas olyan feltételes intézkedések támogatására, mint a házi hatósági karantén megsértésének ellenőrzése. Az ilyen esetekben az érintett általában nem tartózkodik ismeretlen helyen, ám a kijelölt helytől eltérő helyen történő igazoltatása esetén vele szemben meghatározott intézkedés végrehajtása szükséges. Ennek azonban a részletes jogszabályi háttérre még kizárólagos alatt áll.

A körözés normatív definícióját a körözési nyilvántartási rendszerről és a személyek, dolgok felkutatásáról és azonosításáról szóló 2013. évi LXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Körtv.) 1. § d) pontja ekként határozza meg: „személy esetén törvényben, holttest és dolog esetén jogszabályban meghatározottak szerinti döntés, a Schengeni Információs Rendszerben rejtett ellenőrzésre irányuló figyelmeztető jelzés elhelyezése, valamint az elfogatóparancs, az európai elfogatóparancs és a nemzetközi körözés”.⁴

¹ Körtv. indokolása.

² Lakatos János: A körözés. In Lakatos János: *Krimináltaktika II.* Budapest, Rejtjel, 2005. 217.

³ 41/2020. (III. 11.) Korm. rendelet az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedés okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzet során teendő intézkedésekről.

⁴ A körözés fogalma „a hatóság házi karantén” intézmény bevezetésével kiegészítésre szorul, mivel a személyek körözési nyilvántartásának célja jelen helyzetben új személykörözési okkal egészült ki.

9.1. Eltűnt személyek körözése

9.1.1. Az eltűntként körözött személyek

Eltűntnek kell tekinteni az ismeretlen helyen lévő személyt, ha az alábbi okok valamelyike megállapítható:

- az eltűnés körülményei, az életviteléről, foglalkozásáról, más személyi körülményeiről rendelkezésre álló adatok azt valószínűsítik, támasztják alá, hogy eltűnése – kivéve a terheltet és a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személyt – bűncselekmény elkövetésével van összefüggésben;
- cselekvőképtelen vagy korlátozottan cselekvőképessé, egészségi állapota, kora vagy más ok miatt képtelen magáról gondoskodni;
- nem adható észszerű magyarázat az eltűnésre, tekintettel az életvitelére, személyi körülményeire, foglalkozására;
- az eltűnés természeti katasztrófával, öngyilkossággal vagy az emberi szervezetet ért olyan külső hatással van összefüggésben, amely a sérült akarától függetlenül következett be.⁵

Kriminálisztikai szempontból az eltűnések alábbi eseteit különböztetjük meg:

„a) az úgynevezett egyszerű eltűnéseket; amikor is a személy holléte ugyan ismeretlen, de egyelőre semmi ok sincs annak a feltételezésére, hogy veszélybe került volna (minden valószínűség szerint saját elhatározásából úgy döntött, hogy megváltoztatja a lakó- vagy tartózkodási helyét, és nem tartja fontosnak, hogy ezt mindenkivel közölje, még ha erről a környezetének az is a véleménye, hogy az eltűnésének nincs ésszerű magyarázata),

b) a gyanús eltűnéseket; melyek esetében jogos az a feltételezés, hogy az illető nem önszántából tűnt el, vagy komoly érdeke fűződik ahhoz, hogy a hatóságok, illetve egyes személyek eltűntnek tartsák. Például: bűncselekmény áldozatává vált, félelmében rejtőzködik, a felelősség alól így akar kibújni; a környezete azért nem várja vissza, mert nagyon is jól tudják, hogy hol van stb. – vö. a fenti felsorolás a) és c) pontjával;

c) és a veszélyeztetett eltűntek csoportját, ahol is az a közös jellemző, hogy az eltűnt valamely okból (tipikusan a koránál, az állapotánál fogva) nem képes az őt fenyegető veszélyt felismerni és/vagy elhárítani”.⁶

A *gyanús eltűnés* esetén célszerű az eltűnt tartózkodási helyét megtekinteni, és ellenőrizni, hogy van-e bűncselekményre utaló nyom. Gyanús eltűnésként értékelhetők az alábbi körülmények:

- ha az eltűnt személy eltűnés előtti magatartása és az eltűnés körülményeivel kapcsolatos adatok ellentmondásosak;
- más személynek az eltűnéshez bármilyen érdeke fűződik vagy fűződhet (például különösen a közvetlen környezetében élőknek, üzlettársaknak);
- az eltűnt környezetében élőknek, üzleti vagy egyéb kapcsolatainak az eltűnés után tanúsított magatartása, tevékenysége arra utal, hogy az eltűntet nem várják vissza, vagy véglegesnek igyekeznek beállítani az eltűnést a hatóságok előtt, illetve a környezetükben.⁷

⁵ Körtv. 20. § (2) bek.

⁶ Lakatos (2005): i. m. 152.

⁷ 54/2013. (XII. 21.) ORFK utasítás a körözési nyilvántartási rendszerrel és a körözési eljárással kapcsolatos rendőrségi feladatokról 14. pont.

Az úgynevezett „*kórházi eltűnéseket*” is vizsgálni kell, amely során tisztázni kell, hogy milyen osztályról vagy részlegről tűnt el a személy. Ha zárt osztályról szökött meg a személy, mert kényszer-egógyógykezelését rendelték el, akkor megtalálása esetén az OMSZ segítségével vissza kell szállítani az osztályra. A korlátozottan cselekvőképes személyt megtalálása esetén az OMSZ segítségével vissza kell szállítani, és értesíteni kell a gyámját/gondnokát, valamint a törvényes képviselőjét. Amennyiben az eltűnt személy cselekvőképes, nem áll gyámság/gondnokság alatt, és saját maga felelősségére hagyta el a kórházat, az nem minden esetben minősül eltűnésnek, kivéve akkor, ha az orvos ön- és közveszélyesnek ítélte meg a beteget, és súlyos sérülései miatt külön kéri a visszaszállítását.

9.1.2. Az eltűnés bejelentése során tisztázandó kérdések

Az eltűnés bejelentéséről jegyzőkönyvet kell felvenni, amelyben számos releváns adatot ajánlott, illetve kötelező rögzíteni. A bejelentő személyt részletesen, minden lényeges körülményre vonatkozóan meg kell hallgatni, amelynek során az *alábbi kérdésekre ajánlott kitérni*.⁸

- a bejelentő személyes adatainak rögzítése, célszerű az összes kommunikációs elérhetőséget dokumentálni (például mobiltelefonszámai, vezetékes számai, e-mail-címe), tisztázni, hogy magával vitte-e mobiltelefonját;
- tisztázni kell, hogy a bejelentő milyen kapcsolatban van az eltűnt személlyel (például az eltűnőhöz fűződő személyes viszonya, rokoni fokozata, egyéb kapcsolatainak tisztázása);
- az eltűnt személyes adatainak rögzítése (családi neve és utóneve; születési családi és utóneve, továbbá annak megváltozása esetén korábbi születési családi és utóneve; neme; születési helye és ideje; anyja születési családi és utóneve, továbbá annak megváltozása esetén korábbi születési családi és utóneve; okmányai; állampolgársága vagy hontalansága; lakcímadata, továbbá annak megváltozása esetén korábbi lakcímadata; értesítési címe);
- az eltűnt álneve, gúnyneve, foglalkozása, munkahelye, nyelvismerete;
- személyleírása (figyelembe véve az ALFONZ Személyleírási Rendszer alkalmazását);
- különös ismertetőjegyei: az eltűntön van-e valamilyen műtéti heg, jellegzetes sérülés, amennyiben igen, akkor melyik testrészén, van-e egyéb testi fogyatéka;
- ruházatának, a nála lévő tárgyaknak a megnevezése, leírása (ajánlott a ruházat anyagának, színének, márkájának, méretének megnevezése);
- vitte-e magával készpénzt (ha igen, milyen összegben) vagy bankkártyát, gyógyszert (tisztázni kell, hogy milyen gyógyszert és miért vitt magával);
- az eltűnés körülményeinek részletezése (például mikor észlelték az eltűnést, mikor, hol, ki és milyen körülmények között látta utoljára, az eltűnés feltételezett vagy tényleges időpontja, az eltűnést megelőző hangulata, a bejelentő hogyan szerzett tudomást az eltűnésről);
- lehetséges tartózkodási helye(i);
- korábban említette-e úti célját, távozásának okát;
- hova és mikor kellett volna megérkeznie az eltűntnek;
- honnan tűnt el (lakásból, iskolából, munkahelyről stb.);
- az eltűnt személy életvitele;

⁸ A meghallgatást végző személynek kell eldöntenie, hogy az ajánlott kérdések közül melyiket teszi fel, mivel minden eltűnés általában egyedi, azonban elengedhetetlen számos kérdés feltevése az eredményes körözési munka (az eltűnés miatt körözött személy felkutatására irányuló intézkedések megtétele) érdekében.

- az eltűntnek volt-e korábban öngyilkossági kísérlete, van-e öngyilkos hajlama (korábban mikor, honnan tűnt el, mi volt az oka, hol találták meg, megtalálás körülményei);
- hagyott-e hátra búcsúlevelet;
- öngyilkosságra utaló kijelentést tette-e (milyen volt az érzelmi állapota, hangulata);
- az eltűnt tagja-e valamelyik közösségi oldalnak;
- az eltűntnek kik a barátai (nevek, címek, elérhetőségek, telefonszámok);
- az eltűntnek mi a hobbjai, szabadidejét hol tölti (például milyen szórakozóhelyeket látogat);
- szokott-e utazni belföldön vagy külföldön (mikor utazott, kikkel, hová, új barátokat szerzett-e az utazás alatt);
- az eltűntnek kik a rokonai, szokott-e hozzájuk járni (nevek, címek, elérhetőségek, telefonszámok);
- az eltűnt személy kapcsolatainak (a barátok, a munkatársak, az iskolatársak, a haragosok) feltérképezése;
- az eltűnt hová jár iskolába (hányadik osztályos);
- az eltűntnek mi a munkahelye (cím, munkatársak és vezetők neve, elérhetőségei);
- az eltűnt áll-e gyámság, gondnokság alatt, az eltűnt tud-e gondoskodni magáról;
- egészségügyi adatok tisztázása: az eltűnt áll-e rendszeres orvosi kezelés alatt (ha igen, hol és ki a kezelőorvosa, háziorvosa; az eltűnt szed-e rendszeresen gyógyszereket, ha igen, akkor mit és milyen betegsége);
- beszélt-e a bejelentő a szomszédokkal, rokonokkal (valaki rendelkezik-e valamilyen információval);
- a bejelentő vagy valaki más kereste-e az eltűntet (ha igen, hol);
- az eltűnés óta valaki látta-e az eltűnt személyt (hol és mikor);
- az eltűntnek van-e anyagi problémája, tartozása (banki hitel, egyéb tartozás);
- az eltűntnek van-e elszámolási vitája valakivel, ebből kifolyólag kapott-e fenyegetéseket;
- milyen az eltűnt személy természete (könnyen vagy nehezen teremt kapcsolatot idegenekkel, zárkózott stb.);
- milyen szenvedélye van (például alkohol, drog, szerencsejáték, internet);
- milyen helyeket kedvel (például parkok, erdők, szórakozóhelyek);
- a bejelentő szerint mi lehet az eltűnés oka;
- tervezett-e külföldi munkát, kikkel és hol vehette fel a kapcsolatot az eltűnt; milyen munkára jelentkezett;
- merre távozhatót (az útvonalon a kamerafelvételek beszerzése);
- milyen elektronikai eszközökkel rendelkezik, amelyet nem vitt magával (például laptop, telefon, egyéb adathordozó, amelyből információt nyerhetünk az eltűnés okáról, körülményeiről);
- az eltűntről friss fényképpel rendelkezik-e a bejelentő vagy a meghallgatott személy;
- az eltűnt rendelkezik-e gépjárművel (mi a forgalmi rendszáma), gépjárművel távozott-e, mennyi üzemanyag volt benne;
- rendelkezik-e fegyverrel.

Az eltűnést *bejelentő személyt tájékoztatni kell arról, hogy ha az eltűnt előkerül* (például hazamegy), azt soron kívül jelezze a hatóságnak. Függetlenül attól, hogy a bejelentő személyesen vagy elektronikus úton jelzi, hogy az eltűnt személy előkerült, erről a hatóság tagjának mindenképpen, de lehetőség szerint soron kívül személyesen is meg kell győződnie, fel kell venni a kapcsolatot az eltűnt személlyel, ezt követően célszerű a körözési eljárást befejezni. (Ki kell zárni, hogy bűncselekmény áldozata lett.)

Az eltűnés bejelentését vagy hatósági észlelését követően azonnal el kell rendelni az eltűnt személy körözését. A körözést a HERMON Körözési Nyilvántartási Rendszerben kell rögzíteni.

Az eltűnés miatt elrendelt körözés tényéről haladéktalanul *értesíteni kell*.⁹

- a külföldi állampolgár esetén az eltűnt állampolgársága szerinti konzuli képviselőt;
- a diplomáciai mentességet élvező személy, országgyűlési képviselő, az Országgyűlés által választott vagy a köztársasági elnök által kinevezett tisztségviselő, központi államigazgatási szerv vezetője, ügyész vagy bíró, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok személyi állománya tagjának, a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állománya tagjának, a Magyar Honvédség tényleges állományú tagjának eltűnése esetén az illetékes ügyészséget;
- fegyveres szervek hivatásos állománya tagjának eltűnése esetén a rendőrségről szóló törvényben meghatározott belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szervet, valamint szolgálati eljáróját;¹⁰
- a Magyar Honvédség tényleges állományú tagjának eltűnése esetén a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálatot.

Az eltűnés miatt elrendelt körözés esetén, amennyiben szükséges és indokolt, az eltűnt személy által használt vagy birtokában lévő jármű körözése elrendelhető az eltűnt személy hollétének megállapítása céljából.¹¹

9.1.3. Az eltűnt személy körözésének elrendelése előtt végrehajtandó ellenőrzések

A körözését elrendelő rendőri szervnek az eltűnt személy *körözésének elrendelése előtt* előzetes ellenőrzés keretében – amennyiben az eltűnés körülményei alapján indokolt – *ellenőriznie kell*, hogy az eltűnt személyt:

- mentőszolgálat szállította-e;
- a lakóhelye, illetőleg az eltűnés helye szerint illetékes kórház befogadta-e;
- történt-e vele szemben rendőri intézkedés;
- nem vált-e baleset áldozatává;
- büntetés-végrehajtási intézet befogadta-e;
- szerepel-e a rendelkezésre álló nyilvántartásokban;
- rendőri szerv őrizetében vagy letartóztatásban van-e;
- nem azonos-e valamely, már megtalált és ismeretlen személyazonosságú holttesttel;
- nem magyar állampolgár esetében az idegenrendészeti nyilvántartás, illetőleg a menekültügyi nyilvántartás milyen adatokat tartalmaz.¹²

⁹ Körtv. 20. § (5)–(6) bek.

¹⁰ Amennyiben a rendőr szolgálata alatt szolgálati helyéről ismeretlen helyre távozik vagy onnan távol marad, és közvetlen parancsnokánál hírközlő eszköz útján sem jelentkezik, a parancsnok legkésőbb 4 óra elteltével intézkedik a távollét okának és körülményeinek megállapításáról, tekintet nélkül a rendőr beosztására és rendfokozatára. [54/2013. (XII. 21.) ORFK utasítás a körözési nyilvántartási rendszerrel és a körözési eljárással kapcsolatos rendőrségi feladatokról 18. pont]

¹¹ Körtv. 28/A. § (1) bek.

¹² 54/2013. (XII. 21.) ORFK utasítás 11. pont.

9.1.4. A körözési eljárást lefolytató rendőri szerv illetékessége

Az eltűnés miatt körözött személy felkutatására irányuló körözési eljárás lefolytatására az ismeretlen helyen tartózkodó személy lakó- vagy tartózkodási helye alapján kell meghatározni az illetékes rendőri szervet. Az illetékesség meghatározása az alábbi sorrend betartásával történik:

- bejelentett lakóhelye;
- bejelentett lakóhely hiányában bejelentett tartózkodási helye;
- bejelentett lakó- vagy tartózkodási hely hiányában utolsó ismert bejelentett lakó-, illetve tartózkodási helye.
- A fent felsoroltak hiányában:
 - a személlyel kapcsolatban körözést elrendelő szerv, hatóság vagy egyéb szerv székhelye;
 - az eltűnéssel összefüggésben bejelentést tévő személy lakóhelye vagy intézmény székhelye, ennek hiányában a bejelentés helye szerinti *rendőrkapitányság*.¹³

Ez az illetékességi sorrend tekinthető irányadónak a kórházból engedély nélkül eltávozott beteg esetében is.

9.1.5. A körözés elrendelése után végrehajtandó ellenőrzések, illetve feladatok

Az illetékes rendőrkapitányság feladata a bejelentő részletes meghallgatását követően és a körözés elrendelése után az eltűnt személy tartózkodási helyének megállapítása. A körözési eljárást folytató rendőri szervnek – a bejelentő részletes meghallgatása során megállapítottakat is figyelembe véve – ellenőriznie kell, hogy:¹⁴

- az eltűnés összefüggésbe hozható-e bűncselekmény elkövetésével;
- az eltűnt személy milyen okiratokkal rendelkezik;
- milyen tárgyakkal rendelkezik, illetve melyek azok az adatok, amelyek a megtalálását vagy az azonosítását segítik;
- kik azok a személyek, akik az eltűnt személlyel személyes kapcsolatban lehetnek, nekik hol van a lakó-, illetve tartózkodási helyük, valamint hogy ezek a személyek milyen információkkal rendelkeznek az eltűnt személyről;
- mi az eltűnt hobbjaja, milyen a személyisége, életvitele, rendelkezik-e külföldi kapcsolattal, mi az iskolai végzettsége, nyelvismerete;
- mi a kedvelt tartózkodási helye;
- melyek a korábbi eltűnése során használt búvóhelyei;
- hátrahagyott-e olyan iratot, tárgyat, amelyekből az eltűnt személy lehetséges tartózkodási helyére lehet következtetni;
- valószínűsíthetően milyen magatartást tanúsít;
- rendelkezik-e lőfegyverrel;
- ismert-e öngyilkossági szándéka, kísérelt-e már meg öngyilkosságot;
- várható-e a részéről támadás.

¹³ 63/2013. (XI. 28.) BM rendelet a körözési nyilvántartási rendszer egyes nyilvántartásai részére történő adatközlésről és a körözési eljárás lefolytatásának részletes szabályairól, valamint egyes miniszteri rendeletek módosításáról 6. § (1) bek.

¹⁴ 54/2013. (XII. 21.) ORFK utasítás 12. és 13. pont.

Szükséges továbbá:

- az eltűnt személy kapcsolatrendszerének feltárása;
- személyleírás, kiterjedve a különös ismertetőjegyekre;
- tanúkutatás (az eltűnés helyén, az eltűnt lakókörnyezetében), adatok beszerzése az eltűnt személyről, kapcsolatairól, eltűnése körülményeiről;
- a lakóhelyen működő polgárőrök megkeresése;
- megállapítani, hogy az eltűnt személynek a hitelintézeti és magánszemélyekkel szemben fennálló tartozásai vannak-e, valamint feltárni a nyugdíj, segély vagy egyéb járandóság folyósításával, illetve átvételével, valamint a számlamozgásával kapcsolatos helyszínekre vonatkozó adatokat;
- vizsgálni, hogy valamely személy érdekében állhat-e az érintett eltűnése, esetleges halála;
- feltárni az eltűnést előidéző okokat, különösen az esetlegesen gyanús körülményeket;
- megismerni az eltűnt személy élet- és munkakörülményeit;
- környezettanulmányt készíteni és haladéktalanul értesíteni a megyei rendőr-főkapitányságot, ha a körözési eljárás során a rendelkezésre álló adatok alapján valószínűsíthető, hogy az eltűnés körülményei, az eltűnt személy életvitele, foglalkozása, más személyi körülményei alapján bűncselekmény elkövetésével van összefüggésben.

A körözési eljárást lefolytató szerv az eltűnt személy felkutatása céljából műszeres vallomás-ellenőrzést alkalmazhat – a 18. életévét meg nem haladott tanú kivételével – a tanúként kihallgatott személy által elmondottak valóságtartalmának ellenőrzése érdekében, ehhez az érintett előzetes, írásos hozzájárulása szükséges.¹⁵

9.1.6. Eltűntnek nyilvánítás

Ha az eltűnés miatt körözött személy felkutatására, hollétének megállapítására tett intézkedések nem vezetnek eredményre, a rendőrség a körözött személyt a körözés elrendelésétől számított 90 nap elteltével határozattal eltűntnek nyilvánítja.¹⁶ Az eltűntnek nyilvánításra vonatkozó határozatot meg kell küldeni a bejelentőnek, az eltűnt személy házastársának, élettársának, törvényes képviselőjének, ezek hiányában egyéb cselekvőképes hozzátartozónak. A kiskorú esetében értesíteni kell az utolsó ismert lakóhelye szerinti illetékes gyámhivatalt is. Az eltűntnek nyilvánítással nem zárul le a körözési eljárás, mivel a körözés elrendelésétől számítva legalább évente felül kell vizsgálni, hogy szükséges-e további intézkedés megtétele.¹⁷

9.1.7. Eltűnt személy tartózkodási helyének megállapítása esetén teendő intézkedések

A bejelentés alapján eltűnés miatt körözött és felkutatott cselekvőképes személyt tájékoztatni kell, hogy körözés hatálya alatt áll, és a rendőrség írásban nyilatkoztatja arról, hogy hozzájárul-e az általa közölt tartózkodási, illetve az igazoltatás helyének a bejelentő részére történő közléséhez. Ha a felkutatott személy a nyilatkozattételt megtagadja, akkor azt a hozzájárulás megtagadásának kell tekinteni. Azonban a bejelentőt tájékoztatni kell a felkutatott személy nyilatkozatának

¹⁵ Körtv. 20/A. § (3) bek.

¹⁶ Körtv. 23. § (1) bek.

¹⁷ Körtv. 23. § (2)–(3) bek.

megfelelően az általa közölt tartózkodási helyéről vagy életben létéről és a tartózkodási helyének közlését tiltó nyilatkozatáról, illetve a nyilatkozattétel megtagadásáról. A tájékoztatást követően a rendőrség a körözést visszavonja.¹⁸

Cselekvőképtelen eltűnt személy esetében, amennyiben a cselekvőképtelenségnek a *polgári jogi szabályok szerinti kiskorúság az oka*, a megtalált személyt a rendőr *előállítja*. Ha az eltűnt személy *állapotánál fogva cselekvőképtelen*, abban az esetben pedig *biztonsági intézkedést* alkalmazva a rendőr intézkedik az egészségügyi ellátásáról.

A kiskorút törvényes képviselője, ennek hiányában eseti gyámja – és ha rendelkezésre áll, pszichológus – jelenlétében kell meghallgatni az eltűnése okáról, körülményeiről és arról, hogy sérelmére következ-e el jogellenes cselekményt. A meghallgatásról jegyzőkönyvet kell készíteni. Ha az eltűnés a kiskorú szülőjének, gondozójának vagy más törvényes képviselőjének jogsértő magatartásával hozható összefüggésbe, úgy a meghallgatáson pszichológus jelenléte kötelező. A meghallgatást kötelező különleges meghallgatószobában végrehajtani, ha a körözési eljárás, illetve a kiskorú feltalálása során olyan adat merül fel, amely arra utal, hogy a kiskorú sérelmére bűncselekményt követtek el, és ez olyan mértékben érintette testi, értelmi, erkölcsi, érzelmi fejlődését vagy állapotát, hogy meghallgatását a lehető legkíméletesebb módon kell végrehajtani.¹⁹ Az előállított gyermeket és fiatalkorút a szülőjének (vagy a gondozójának) kell átadni, akadályoztatásuk esetén a gyermekvédelmi szakszolgálat befogadó otthonába kell átkísérni.

9.2. Elfogatóparancsos körözés

9.2.1. Az elfogatóparancs kibocsátása

A Be. alapján

„a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság a szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény esetén a terhelt vagy a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy őrizetének elrendelése érdekében határozatával elfogatóparancsot bocsáthat ki, ha a terhelt vagy a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy:

- tényleges tartózkodási helye ismeretlen, és a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedésekkel elérni kívánt célok biztosítása érdekében elfogása és őrizete indokolt;
- tényleges tartózkodási helye ismert, azonban a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedésekkel elérni kívánt célok biztosítása érdekében elfogása és őrizete indokolt;
- külföldön van fogva tartásban, a nemzetközi elfogatóparancs, illetve európai elfogatóparancs kibocsátásának feltételei fennállnak, és a terhelt, vagy a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy Magyarországra történő átadása, illetve kiadatása indokolt”.²⁰

A Körtv. alapján:

- „az európai elfogatóparancs: olyan igazságügyi hatósági határozat, amelyet az Európai Unió egy tagállamában bocsátanak ki, és azt a célt szolgálja, hogy egy másik európai uniós tagállam büntetőeljárás lefolytatása, szabadságvesztés büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása céljából a keresett személyt elfogja és átadja, vagy a keresett tárgyat felkutassa, lefoglalja és átadja;

¹⁸ Körtv. 22. § (1)–(3) bek.

¹⁹ 63/2013. (XI. 28.) BM rendelet 13. § (3)–(4) bek.

²⁰ 2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról 119. § (1) bek.

- nemzetközi körözés: nemzetközi szerződés, valamint viszonyossági gyakorlat alapján büntető-, polgári vagy közigazgatási ügyben magyar szerv kezdeményezésére más állam hatósága által az adott állam területén, illetve külföldi állam hatósága kezdeményezésére magyar hatóság által Magyarország területén végzett körözési eljárás, kivéve az európai elfogatóparancs alapján végzett körözési eljárást”.²¹

A büntetőeljárás során elfogatóparancs, európai elfogatóparancs, valamint nemzetközi körözés bocsátható ki.

9.2.2. Elfogatóparancs alapján körözött személyek felkutatására irányuló intézkedések

A körözött személy felkutatására irányuló intézkedések:

- adatgyűjtés a rendőrség körözési eljárása során.

A körözési eljárást lefolytató szerv intézkedései:

- az információk beszerzése céljából együttműködhet a körözési eljárás során a polgárőrszervezettel, helyi önkormányzattal;
- személyleírás megállapítása, amelynek ki kell terjednie a különös ismertetőjegyekre;
- be kell szerezni a fényképét;
- az érintett élet- és munkakörülményeinek, szokásainak megismerése, amelyről jelentést kell készíteni;
- az érintett kapcsolatrendszerének feltárása;
- az adatigénylés céljának pontos megjelölésével az elektronikus hírközlési szolgáltatótól a felhasználóval és az előfizetővel kapcsolatban helymeghatározási adatokat, hívásforgalmi adatokat, valamint az adatigénylés céljával összefüggő előfizetői adatokat kérhet;
- a pénzügyi intézménytől és a pénzforgalmi intézménytől adatokat igényelhet a készpénzt helyettesítő fizetési eszköz használatának helyszínére és időpontjára vonatkozóan;
- a körözési eljárás lefolytatásához szükséges adattal más hatóság, egyéb állami, önkormányzati szerv vagy – ha törvény lehetővé teszi – egyéb szerv vagy személy rendelkezik, a körözési eljárást lefolytató szerv e szervet megkeresheti a szükséges adat megismerése érdekében (30 napon belül teljesíteni kell).²²

A kapcsolatrendszer feltárása és elemzése széles körű adatgyűjtő munkát igényel. A kapcsolódások, a kapcsolódási pontok feltérképezésében segítségül szolgál az érintett személy lakókörnyezete (szomszédok); szerelmi (szexuális), baráti kapcsolatok; bűntársak, börtönkapcsolatok; család (rokonok); munkatársak, üzlettársak. Ezeken a csatornákon, kapcsolatokon keresztül számos információt tudhatunk meg az ismeretlen helyen tartózkodó személyről. A körözött személyhez kapcsolódási pontot nyújthat a hobbi, kedvenc időtöltési helye (például nyaralója) vagy a szenvedélyével (például autókiállítás, kaszinó) kapcsolatos helyek ellenőrzése. Számos esetben a menekülő, szökésben lévő személynek, ha vannak, a kedvenc állatairól is gondoskodni kell. Ilyenkor célszerű a menhelyek, illetve a napjainkban fénykorukat élő állatpanzióknak az ellenőrzése is, mivel sok esetben feltételezhető, hogy a kedvenc állatot nem viszi magával, hanem biztonságos helyen szeretné leadni, ahová idővel érte mehet. Ezek a helyek információval szolgálhatnak, úgymint az érintett elérhetősége (például telefonszám, tartózkodási hely, egyéb

²¹ Körtv. 1. § (b)–(f) bek.

²² Körtv. 24–26. §; 54/2013. (XII. 21.) ORFK utasítás 17. pont.

kapcsolatok), illetve ha a hatóság tudomást szerez a kedvenc állat elvitelének napjáról, a körözött személy elfogható a megadott napon és időpontban.

Adatgyűjtés az adatbázisokban

A kapcsolatrendszer feltérképezésében segítségül szolgál a nyilvántartások felhasználása, az úgynevezett e-nyomozási ismeretek.

„Az e-nyomozás azt jelenti, hogy a nyomozó hatóság a közvetlenül vagy a közvetetten elérhető adatbázisokból kér információt a felderítés és a bizonyítás érdekében, amelynek alkalmával taktikai ajánlásokat alkalmaz a nyomozás sikeressége érdekében. A közvetlenül elérhető nyilvántartások olyan nyilvántartások, melyekbe a nyomozó hatóság tagjai belépési jogosultsággal rendelkezhetnek, és a rendszerbe bármikor lehetséges a belépés anélkül, hogy megkereséssel kellene fordulni a nyilvántartást létrehozó – természetes vagy jogi – személyhez. A közvetetten elérhető nyilvántartások olyan adatbázisok, melyekhez a nyomozó hatóság (rendőrség) tagjai nem rendelkeznek belépési jogosultsággal, így külső megkeresés útján érhetik el az adatbázisban rögzített információkat.”²³

A körözési eljárást lefolytató szerv közvetlen hozzáférés vagy adatigénylés útján adatot igényelhet a körözési eljárás lefolytatása céljából az *alábbi nyilvántartásokból*:

- a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásából;
- a személyi igazolvány-nyilvántartásból;
- az anyakönyvi nyilvántartások rendszeréből;
- az útiokmány-nyilvántartásból (külföldre utazásban korlátozott személyekre vonatkozó nyilvántartás, útlevélre vonatkozó nyilvántartás);
- a társadalombiztosítási nyilvántartásból;
- az adóhatóság által vezetett nyilvántartásból;
- a közúti közlekedési nyilvántartásokból (az engedélynyilvántartás, a járműnyilvántartás, a származás-ellenőrzési nyilvántartás, az okmánytár, a parkolási igazolvány nyilvántartása, a díjköteles útszakaszok díjmentes használatára jogosultak nyilvántartása és az előzetes eredetiségvizsgálati nyilvántartás);
- törvényben meghatározottak szerint a bünyügyi nyilvántartási rendszer nyilvántartásaiból, valamint a bünyügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásaiból;
- a büntetés-végrehajtási intézetekben fogvatartottak nyilvántartásából;
- a központi idegenrendészeti nyilvántartásból;
- a menekültügyi nyilvántartásból;
- az autópályák, autóutak és főutak használatának megtett úttal arányos díjáról szóló törvény alapján az UD-rendszerben kezelt jogosulatlan úthasználók adatbázisából;
- a személyszállítást végző légi fuvarozóknak a légi közlekedésről szóló törvény alapján kezelt adatokat tartalmazó adatbázisából;
- az ügyészség büntetőeljárási szakterületének ügyviteli nyilvántartásából;

²³ Nyitrai Endre: Az interoperabilitási e-nyomozás alapjai. *Belügyi Szemle*, 66. (2018), 10. 113–114.

- a bíróságok által vezetett nyilvántartásokból (cégnyilvántartás, civil szervezetek és alapítványok nyilvántartása, gondnokoltak névjegyzéke);
- a bírósági ügyviteli nyilvántartásból;
- az ingatlan-nyilvántartásból;
- az egyéni vállalkozói igazolvánnyal rendelkező vállalkozók nyilvántartásából;
- a közjegyzői zálogjogi nyilvántartásból és a hitelbiztosítéki nyilvántartásból;
- a szabálysértési nyilvántartásból;
- központi közlekedési közigazgatási és ellenőrzési bírságnilvántartásból.²⁴

Fentiekén túl a körözési eljárás során *kulcsfontosságú szerepet tölt be a Netzsaru adatbázis*, mivel elfordulhat, hogy korábban a körözés alatt álló személyt kihallgatták, amely során megadta az elérhetőségét (tartózkodási helyeit), továbbá segítségül szolgálhat még például a bűnös kapcsolatainak a feltérképezése során is.

A körözött személyek nyilvántartásának tartalmaznia kell a körözött személyeknek a személyi-adat- és lakcímnyilvántartás, a központi idegenrendészeti nyilvántartás, illetve a menekültügyi nyilvántartás szerinti arcképmását.²⁵ Ha nem áll rendelkezésre fotó (például külföldi állampolgár esetén), abban az esetben ellenőrizni célszerű:

- a Netzsaru adatbázist, mivel korábbi ügyben már készülhetett rabosító fotó;
- a HERMON-KÖNYIR-rendszert, hogy másik ügyben rögzített körözéshez töltöttek-e fel képet a nyilvántartásba;
- az Interpol Magyar Nemzeti Irodát;
- a közösségi oldalakat (például Facebook).

A nyilvántartások, adatbázisok tekintetében nagy jelentőségű a nyílt forrású információgyűjtés, azaz az OSINT (*Open Source INTElligence*), amely a rendőrségnek a mindennapok során alkalmazott eszközévé vált. Az OSINT olyan információgyűjtő eljárás, amelynek során a nyilvánosan elérhető forrásokból az információkat felkutatják, elemzik, értékelik és felhasználják egy adott cél érdekében, azonban nem egyenlő az internetről, a közösségi média eszközeiből szerzett információgyűjtéssel, mivel a hagyományos (nyomtatott és elektronikus) média, kereskedelmi műholdas felvételek, könyvtárak anyagai, tanulmányok vagy a nyilvános konferenciák előadásai is részét képezhették a nyílt forrású információgyűjtésnek.²⁶

A titkos információgyűjtés erőinek, eszközeinek és módszereinek használata

Az elfogatóparanccsal körözött személyek tekintetében lehetőség van a nyílt cselekményeken túl a titkos információgyűjtés nyújtotta lehetőségek, erők, eszközök és módszerek alkalmazására is. Az Rtv. alapján a körözött személy személyazonosságának, illetve elérhetőségének megállapítása céljából:

- a Be., illetve a Bv. tv. alapján elrendelt körözés végrehajtása során;
- az európai elfogatóparancs végrehajtása során;
- törvényben meghatározott esetekben nemzetközi körözés végrehajtása során;
- az idegenrendészeti hatóság által elrendelt körözés végrehajtása során;

²⁴ Körtv. 25. § (3) bek.

²⁵ Körtv. 3. § (2) bek. a) pont.

²⁶ Bányász Péter: A közösségi média, mint a nyílt forrású információszerzés fontos területe. *Nemzetbiztonsági Szemle*, 3. (2015), 2. 21–36.

- az eltűnt személy bejelentés alapján elrendelt körözésének végrehajtása során;
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 9/A. § alapján elrendelt körözés végrehajtása során titkos információgyűjtést akkor lehet folytatni, amennyiben megalapozottan feltehető, hogy attól a körözött személy hollétére vagy személyazonosságára vonatkozó információ megszerzése várható.²⁷

A Be. alapján a *bírói engedélyhez kötött eszköz nem alkalmazható* a tanú személyazonossága vagy elérhetőségének megállapítása érdekében elrendelt körözés végrehajtásához.²⁸

Csapaterő, nyomkövető kutya alkalmazása

A nagyobb kiterjedésű terület esetén rendőri csapaterő alkalmazható a személyek élet- és vagyonbiztonságát tömegesen veszélyeztető események megszüntetésére vagy az ilyen következményekkel járó erőszakos cselekmények megakadályozására és az elkövetők elfogására, súlyos bűncselekményt elkövető, szökésben lévő fegyveres személy felkutatására, elfogására, valamint az eltűnt személy vagy tárgy felkutatására.²⁹ Csapaterő alkalmazásával *kutatást lehet alkalmazni a behatárolható – de pontosan nem ismert – helyen tartózkodó személy felkutatása érdekében*. Nyomkövető kutya igénybe vehető menekülő vagy eltűnt személy, illetve tárgyak felkutatásához az általuk hátrahagyott szagnyomok, pontosabban szagmaradványok alapján. A nyomkövető kutya igénybe vehető az emberi szagnyom követésére, az elkövető útvonalának felderítésére, a nyomhoz tartozó tárgyak felkutatására, a menekülő személy felkutatására, elfogására; a kutya-vezető intézkedésének biztosítására.

Fokozott ellenőrzés, út zár és megállásra kényszerítés

A rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítás érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja, ennek érdekében épületet, építményt, helyszínt, csomagot és járművet átvizsgálhat.³⁰ A rendőrség a közút forgalmának korlátozását vagy a közút lezárását rendelheti el a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy, valamint a bűncselekmény elkövetőjének elfogására, amely során útzárat telepíthet, továbbá ha az elkövető járművel menekül, a rendőrség mások személyét és biztonságát nem veszélyeztetve a járművet követheti és megállásra kényszerítheti.³¹

Tömegkommunikációs eszközök igénybevétele, díjkitűzés

A körözési eljárást lefolytató szerv a közszolgálati médiaszolgáltatónak minősülő rádióban és televízióban díjmentesen közérdekű közleményt, valamint a sajtóban és az interneten felhívást tehet

²⁷ Rtv. 65. § (4) bek.

²⁸ Rtv. 65/A §. (2) bek.

²⁹ Rtv. 58. § (1) bek. b), c), e) pontjai.

³⁰ Rtv. 30. § (1) bek.

³¹ Rtv. 51. § (1)–(3) bek.

közzé az ismeretlen helyen lévő személy és dolog felkutatása, illetve az ismeretlen személyazonosságú személy vagy holttest, ismeretlen eredetű dolog azonosítása érdekében. A rendőrség díjat tűzhet ki az Rtv. 91/A. § (1) bekezdés e) pontjában felsorolt bűncselekmények és a bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy felderítése, a rejtőzködő vagy szökésben lévő elkövető elfogásának elősegítése, eltűnt személy megtalálásának érdekében a nyomozás eredményességét, illetőleg a szükséges rendőri intézkedést közvetlenül elősegítő személy részére.

Az elfogatóparancs, európai elfogatóparancs, nemzetközi elfogatóparancs alapján elrendelt körözési eljárás esetén a körözött személyek nyilvántartásában szereplő törvényben meghatározott adat közérdekből nyilvános adatnak minősül. A tömegkommunikációs eszközök igénybevitelével a lakosság is bevonható az alább esetekben:

- az elfogatóparancs alapján vagy eltűnt, ismeretlen helyen tartózkodó körözött személy felkutatásához;
- az ismeretlen helyen lévő dolog felkutatásához;
- az ismeretlen holttest, holttestrészek azonosításához.

A tömegkommunikációs eszközök használatakor nemcsak a menekülő vagy ismeretlen helyen tartózkodó személy felkutatásához, felismeréséhez szükséges tájékoztatást kell megadni, hanem a veszélyességére vonatkozó adatokat is közzé kell tenni a felhívásban.³²

Specifikus profilelemzés

A specifikus profilelemzés során az elkövető tulajdonságainak leírása történik, amely tulajdonságok lehetnek fizikaiak, szellemiek, érzelmiek. A profilalkotás célja az elkövetői kör lehető legszűkebb meghatározása, nyomozási, kihallgatási, valamint bűnüldözési stratégia kidolgozása.³³ A specifikus profilelemzés használható sorozat-bűncselekmények esetében is, különösen emberölésnél vagy szexuális bűncselekményeknél (bár napjainkban, nemzetközi területen rablások, betörések és kiberbűncselekmények és terrorizmus esetében is alkalmazzák).³⁴ A profilalkotás választ adhat azokra a kérdésekre, hogy milyen az elkövető személyisége; hogyan tudjuk elfogni; az eljárás során miképpen tudunk vele leginkább együttműködni (a kihallgatási technika megtervezésében nyújthat segítséget).³⁵

A profilozó kiválasztja az ügy lényeges elemeit, kitölt egy adatlapot, amely több mint 200 információra kérdez rá, figyelembe véve, hogy hasonló sértettek sérelmére, hasonló bűncselekményt, hasonló módon feltehetően hasonló tettesek követnek el. Ezt követően „kiválasztja a leghasonlóbb ügyeket és az így leválogatott esetekből, szintén egy számítógépes program segítségével a statisztikai jellegű motívumokból és az elkövetések körülményeiből leszűkít egy elkövetői kört. Ebből hozza létre a profilalkotó az adott ügynek leginkább megfelelő profilt.”³⁶ A profilozó

³² Lakatos János: Az adatgyűjtés. In Lakatos János: *Krimináltaktika I.* Budapest, Rejtjel, 2004. 89–92.

³³ Lehoczki Ágnes: Nehézségek és módszertani dilemmák a profilalkotás hazai kutatásában. *Magyar Rendészet*, 14. (2014), 2. 60–61.

³⁴ Lehoczki Ágnes: Irányzatok a bünyügyi profilalkotásban. *Belügyi Szemle*, 59. (2011), 6. 62–81.

³⁵ 13/2001. (X. 2.) ORFK utasítás a Magyar Köztársaság Rendőrsége Bűnelemzési Szabályzatának kiadásáról. Megjegyezni kívánom, hogy a jelenlegi hatályos bünyügyi elemzési szabályzat: 23/2018. (VI. 21.) ORFK utasítás a Bünyügyi Elemzési Szabályzatról.

³⁶ Nagy Enikő – Elekesné Lenhardt Zsuzsa: A specifikus elkövetői profilalkotás elmélete és gyakorlata. *Belügyi Szemle*, 52. (2004), 6. 51–65.

a kriminalisztikai alapkérdések közül nem a „Ki?” kérdésre keresi a választ, hanem a „Milyen?” kérdésre, mert az érdekli, hogy milyen lehet az elkövető. (A „Milyen?” kérdésre a választ a profil segíti megadni, a „Ki?” kérdésre azonban a válasz megszerzése a nyomozó feladata.) A specifikus profilelemzés vonatkozásában, különösen emberölés vagy szexuális bűncselekmények esetén a nyomozó a 7 + 1 kriminalisztikai alapkérdést kiegészítheti a „Milyen?” kérdéssel is. Tekintettel arra, hogy az elkövető személyisége mint egy önálló halmaz meghatározása lényegesen hozzájárul a múltbeli esemény megismeréséhez, a nyomozás eredményességéhez.³⁷ A specifikus profilalkotás segítséget nyújthat a „gyanús” eltűnések vizsgálatában is, mivel az elkészült profiljelentés tartalma az eltűnéssel kapcsolatos verzió felállítását teszi lehetővé, amely újabb adatszolgáltatást, információáramlást segíthet elő.

Arcképelemzés a körözési eljárásban

A Nemzeti Szakértői és Kutató Központ Arcképfelismerő Elemző Osztályának fő tevékenységi körébe tartozik a hatósági megkeresések alapján végzett arcképelemzési tevékenység. Az osztályon arcképelemzők dolgoznak, akik különféle szakterületeken (biológia, antropológia, kriminalisztika) szerezték képesítéseiket, és a tudásukat folyamatosan bővítik mind az informatikai újítások, mind az arc morfológiai jellegeinek tanulmányozása terén. Az arcképelemző tevékenységnek két típusát különböztetik meg: az egyik esetben *ismeretlen személy azonosításának*, a másik esetben a *személyazonosság ellenőrzésének* támogatása történik. Az arcképelemző tevékenység két fázisban történik: az első fázisban az arcképprofilok informatikai rendszer általi összehasonlítása történik meg, majd ennek eredményeként a második fázisban a kiértékelési tevékenységet végzik el.³⁸

Az arcképelemzési nyilvántartásról és az arcképelemző rendszerről szóló 2015. évi törvényben meghatározott célból jogosult a körözési eljárást folytató szerv az általa kezelt arcképmás felhasználásával az arcképelemző tevékenységet végző szerv arcképelemző tevékenységét igénybe venni az elfogatóparancs, európai elfogatóparancs, nemzetközi elfogatóparancs alapján körözött személyek azonosítása és az eltűnt személyek felkutatása érdekében. Ha kiskorú veszélyeztetettsége, a közbiztonságot vagy a nemzetbiztonságot közvetlenül és súlyosan fenyegető helyzet, illetve kiemelt bűnüldözési érdek áll fenn, akkor az arcképelemző tevékenységet végző szerv soron kívül jár el, amelyről az arcképelemző tevékenység igénybevételére irányuló kérelmében az igénybevételre jogosult szervnek nyilatkoznia kell.³⁹ Soron kívüli eljárás esetén az arcképelemző tevékenységet végző szerv a kérelem beérkezését követő 24 órán belül vagy átadja az igénybevételre jogosult szerv részére a kiértékelési tevékenység eredményeként kapott arcképprofilhoz tartozó, az arcképprofil-nyilvántartásban kezelt technikai kapcsolószámot, vagy tájékoztatja a nem megfelleltethetőség tényéről, illetve a kiértékelési tevékenység eredménytelenségéről.⁴⁰

³⁷ Nyitrai Endre: Bűnelemzés a nyomozásban. In Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): *Modernkori veszélyek rendészeti aspektusai*. Pécs, Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoport, 2015. 143–145.

³⁸ NSZKK: Arcképfelismerő Elemző Osztály. 2020. március 3.

³⁹ 78/2015. (XII. 23.) BM rendelet az arcképelemző rendszer működtetésének részletes szabályairól 5. § (1) bek.

⁴⁰ 78/2015. (XII. 23.) BM rendelet 5. § (4) bek.

A körözési (K) akció

A körözési akciót a rendőri szervek önállóan, illetve – indokolt esetben – társszervek bevonásával vagy rendőri csapaterő alkalmazásával hajtják végre. Az akciónak tervszerűnek és összehangolt-nak kell lennie, amely során azonnali intézkedéseket tesznek a közbiztonságra fokozott veszélyt jelentő és behatárolható területen tartózkodó, elfogatóparancs alapján körözött személy vagy ismert személyleírású, illetve ismert járművel közlekedő ismeretlen tettes elfogására.⁴¹

Körözési akció *elrendelhető* abban az esetben, ha:

- a terhelt őrizetből, letartóztatásból vagy büntetés-végrehajtási intézetből megszökött;
- a körözött személy fegyverrel rendelkezik;
- a körözött személy által elkövetett vagy tervezett bűncselekmény súlya, illetőleg az elkövetett bűncselekmények száma vagy az érintett személyiségében rejlő veszély indokolja a kiemelt intézkedést.⁴²

Körözési akciót rendelhetnek el, illetve szüntethetnek meg az alábbiak:

- az illetékességi területének megfelelően a megyei rendőr-főkapitányságok, illetve a rendőrkapitányság vezetője vagy helyettese;
- több megye illetékességi területére vagy az ország egészére az országos rendőrfőkapitány és helyettesei;
- a KR Nemzeti Nyomozó Iroda igazgatója és helyettesei.⁴³

A körözési akció parancsnoka az elrendelő vagy helyettese, illetve az általuk kijelölt tiszt, aki felel az intézkedések törvényességéért és szakszerűségéért.

A körözési akció a bevont erők létszáma szerint lehet részleges, fokozott és teljes. *Részleges* abban az esetben, ha a feladat végrehajtásához a szolgálatban lévő rendőri erők elégségesek. *Fokozott* a körözési akció akkor, ha a szolgálatban lévő és szolgálaton kívüli állomány bevonása szükséges. *Teljes* körözési akciót kell elrendelni abban az esetben, ha a fentieken kívül más rendőri vagy a rendőrségen kívüli szervek bevonása is szükséges.

A körözési akció elrendelését *azonnal jelenteni kell* a felettes rendőri szerv vezetőjének, munkaidő után mindenképp, de célszerűen munkaidőben is az ORFK Főügyeletnek, illetve az illetékes TIK-nek. Amennyiben a körözési akció elrendelésére nem az ország egész területére kiterjedően került sor, abban az esetben tájékoztatni kell a szomszédos illetékességi területű rendőri szervek vezetőit és TIK-jeit is. Ha megállapítható, hogy a körözött személy más rendőri szerv illetékességi területére távozott vagy szökött, erről a parancsnok tájékoztatja az illetékes szerv vezetőjét, és kéri a szükséges intézkedések megtételét, valamint jelentést tesz a felettes szerv vezetőjének, és szükség szerint javasolja a körözési akció kiterjesztését, a tevékenység irányításának, koordinációjának átvételét.

Ha információ keletkezett arra vonatkozólag, hogy a körözött személy külföldre készül, a körözési akció parancsnoka haladéktalanul értesíti az illetékes határ menti rendőri szerveket és a NEBEK ügyeletét. A körözési akció befejezését követően az akció parancsnokának haladéktalanul jelentenie kell az elrendelés okát, a bevont erők létszámát, a tett intézkedéseket és az akció eredményét a felettes szerv vezetőjének. Az akcióról jelentést kell készíteni annak befejezését követően 48 órán belül, és az ORFK bűnügyi főigazgatójának fel kell terjeszteni.

⁴¹ 54/2013. (XII. 21.) ORFK utasítás 26. pont.

⁴² 54/2013. (XII. 21.) ORFK utasítás 27. pont.

⁴³ 54/2013. (XII. 21.) ORFK utasítás 28. pont.

9.2.3. A körözött személy elfogása és előállítása esetén teendő intézkedések

Ha a körözött személy elfogását rendelték el, megtalálása esetén *el kell fogni, és elő kell állítani* a megtalálás helye szerint illetékes rendőrkapitányságon vagy határrendészeti kirendeltségen. Ha az előállított körözött személy őrizetbe vételére nem került sor, a körözését elrendelő szerv intézkedését követően, de legkésőbb az előállítás törvényben meghatározott idejének leteltével szabadon kell bocsátani. Amennyiben a körözött személyt meghatározott hatóság elé kell állítani, és ez a hatóság nem azonos a megtalálás helye szerint illetékes rendőrkapitánysággal, úgy az előállított körözött személy átkíséréséről a körözést elrendelő szerv gondoskodik, kivéve, ha a körözést a bíróság, az ügyészség, vagy a NEBEK rendelte el. Ezekben az esetekben az átkísérés a körözött személy megtalálásának helye szerint illetékes rendőrkapitányság vagy határrendészeti kirendeltség feladata. Amennyiben a körözést az idegenrendészeti hatóság rendelte el, úgy az átkísérést az idegenrendészeti hatóság megkeresésére közreműködő rendőrkapitányság hajtja végre. Ha a körözött személy ellen elfogatóparancs van hatályban, akkor az őrizetbe vételét az előállítás helye szerinti rendőrkapitányság végzi.⁴⁴

9.3. Gépjárműkörözés

A gépjármű eltulajdonításáról szóló feljelentés vagy bejelentés esetén a bejelentést felvevő munkatársnak a járműnyilvántartásban a gépjármű adatainak haladéktalan ellenőrzését végre kell hajtania, és intézkednie kell a tulajdonos, illetve az üzemben tartó adatainak a bejelentő adataival történő egyeztetésére. *A körözés kibocsátását megelőzően – amennyiben ennek reális lehetősége van – ellenőrizni kell, hogy a járművet a közterületről nem szállította-e el valamely hatóság.* Amennyiben a jármű nem képezte hatósági elszállítás tárgyát, vagy annak lehetősége eleve kizárható, abban az esetben nyomban el kell rendelnie a körözést.

Az eltulajdonított gépjárművel kapcsolatosan célszerű megkeresni a Közigazgatási Hatósági Szolgálat szombathelyi és városnáményi kirendeltségét annak megállapítása érdekében, hogy a kérdéses rendszám vonatkozásában kezdeményezték-e közigazgatási hatósági eljárás megindítását sebességtűllépés miatt. Továbbá célszerű a Nemzeti Útdíjfizetési Szolgáltató Zrt.-t is megkeresni, hogy az adott járműre a kérdéses időintervallumban vásároltak-e pályamatricát. Ha igen, hol és mikor történt a vásárlás (készpénzzel vagy bankkártyával vagy applikáción keresztül), valamint regisztrálták-e a kérdéses járművet díjfizetés elmulasztása miatt, ha igen, mikor és hol? A parkolással kapcsolatosan a parkolási társaság ügyfélszolgálatát is ajánlott megkeresni, hogy a kérdéses gépjárműre vonatkozóan kezdeményezték-e bírság kiszabását vagy szabálysértési feljelentést, illetve elektronikusan fizettek-e parkolási díjat, amely újabb kérdéseket generál. Az illetékes közterület-felügyeletet is indokolt megkeresni, és megtudni, hogy a kérdéses gépjármű vonatkozásában alkalmaztak-e kerékbilincset, tettek-e feljelentést.

A gépjármű eltulajdonítására vonatkozó, távközlési eszközön tett bejelentés esetén a bejelentést fogadó felkéri a bejelentőt, hogy a bejelentés rögzítése és az adatok egyeztetése céljából keresse fel késedelem nélkül a legközelebbi rendőri szervet. Ha a bejelentő a felkérésnek elháríthatatlan okból nem tud eleget tenni, akkor a rendőrség soron kívül gondoskodik a bejelentés helyszínen történő ellenőrzéséről és jegyzőkönyvbe vételéről.⁴⁵

⁴⁴ 63/2013. (XI. 28.) BM rendelet 10. § (3)–(4) bek.

⁴⁵ 54/2013. (XII. 21.) ORFK utasítás 24. pont.

9.4. A körözési nyilvántartási rendszer felépítése

A körözési nyilvántartási rendszerről és a személyek, dolgok felkutatásáról és azonosításáról szóló 2013. évi LXXXVIII. törvény először a körözési nyilvántartás felépítését, tartalmi elemeit határozza meg. Az adatkezelői feladatokat a rendőrség látja el, amely felett az ügyészség gyakorol törvényességi felügyeleti jogot. Ennek során a törvény minden egyes nyilvántartás tekintetében külön meghatározza azokat az adatokat, amelyeket tartalmazhat, valamint a nyilvántartások célját is, ezzel elősegítve a célhoz kötött adatkezelést.⁴⁶

A körözési nyilvántartás a körözött személyek, a körözött dolgok, az ismeretlen holttestek, holttestrészek, a talált dolgok nyilvántartásából és a nyilvántartás használatára jogosultak nyilvántartásából áll.⁴⁷

9.4.1. A körözött személyek nyilvántartása

Az ismeretlen helyen lévő személy felkutatása céljából hozták létre a körözött személyek nyilvántartását, amelyben a körözött személyek adatait az alábbi időpontig kell megőrizni:

- a körözés visszavonását követő 3. napig;
- eltűnt személy esetén – ha a körözést nem vonták vissza – a körözés elrendelésétől számított 90 évig;
- eltűnt személy esetén az eltűntnek nyilvánító határozat visszavonását követő 3. napig;
- a körözött személy haláláig.⁴⁸

9.4.2. A körözött dolgok nyilvántartása

A körözött dolgok nyilvántartásának célja az ismeretlen helyen lévő dolog felkutatása. A nyilvántartó különböző időpontokig kezeli a körözött dolog nyilvántartásában található adatokat:

- a körözés visszavonását követő 3. napig;
- állatok esetén – ha a körözést nem vonták vissza – a körözés elrendelésétől számított 20 évig;
- a körözött közokirat érvényességi idejének lejártától számított 10 évig;
- a fenti pontok alá nem tartozó olyan esetben, amikor a körözés elrendelésének oka elvesztés, 5 évig;
- lőfegyver esetén a körözés elrendelésétől számított 90 évig;
- olyan dolog esetén, amely elkobozható, vagy amelyre vagyonelkobzás rendelhető el, a körözés elrendelésétől számított 90 évig.⁴⁹

⁴⁶ Körtv. indokolása.

⁴⁷ Körtv. 2. § (1) bek.

⁴⁸ Körtv. 3. § (1); 3/C. §.

⁴⁹ Körtv. 4. § (1); 4. § (7) bek.

9.4.3. Az ismeretlen holttestek, holttestrészek nyilvántartása

Az ismeretlen holttestek, holttestrészek nyilvántartásának célja, hogy elősegítse az ismeretlen holttest vagy holttestrész azonosítását. A nyilvántartó az ismeretlen holttestek, holttestrészek nyilvántartásában rögzített adatokat a körözés visszavonását követő 3. napig, és a körözés elrendelésétől számított 90 évig – ha a körözés visszavonására nem került sor – kezeli.⁵⁰

9.4.4. A talált dolgok nyilvántartása

A talált dolgok nyilvántartásának célja, hogy elősegítse a megtalált dolog tulajdonoshoz való visszakerülését. A talált tárgyat 8 napon belül kell leadni közvetlenül a jegyzőnek vagy valamely hatóságnak. A találót nyilatkoztatni kell, hogy a talált dolog tulajdonjogára igényt tart-e, ha nem él ezzel a jogával, és a jogosult nem jelentkezett, akkor a jegyző a talált dolgot értékesíti. Ha a talált dolog nem értékesíthető, akkor meg kell semmisíteni, amiről a jegyzőnek kell gondoskodni. A nyilvántartásból az adatokat törölni kell, ha a tulajdonosnak a talált dolgot visszaadták, valamint egy év eltelt a bejegyzést követően.⁵¹

9.4.5. A nyilvántartás használatára jogosultak nyilvántartása

A nyilvántartás célja a nyilvántartó, az adatrögzítésre kötelezettek, az adatátvételtre jogosultak, valamint az adatigénylésre jogosultak hozzáféréshez szükséges adatainak tárolása, valamint az adatkezelés jogszerűsége ellenőrzésének biztosítása. A nyilvántartásban kezelt adatokat a jogosultság törlésétől számított 5 évig kell megőrizni.⁵²

⁵⁰ Körtv. 5. § (5) bek.

⁵¹ Körtv. 6. § (1), (4) bek.

⁵² Körtv. 7. § (1), (3) bek.